

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adayları Mesleklerine Uzak Mı?: Bir Karma Yöntem Araştırması

Are Physical Education and Sports Teacher Candidates Far from Their Profession?: A Mixed Method Research

*Hasan Ceyhun CAN¹, Tuğba CAN²

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, TÜRKİYE / ceyhuncan@iuc.edu.tr / 0000-0001-7000-9172

² İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, TÜRKİYE / tugba.can@ogr.iuc.edu.tr / 0009-0006-3051-4354

* Corresponding author

Özet: Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olan yaklaşımlarının belirlenmesidir. Araştırmada karma yöntem araştırması desenlerinden açılımlı sıralı desen tercih edilmiştir. Araştırmanın nicel aşamasında tarama deseni, nitel aşamasında ise olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmaya maksimum çeşitlilik örneklem yöntemi uyarınca ulaşılan İstanbul İli içerisinde eğitim görmekte olan öğretmen adayları katılım sağlamıştır. Katılımcılardan elde edilen nicel veriler SPSS paket programı vasıtasıyla analiz edilmiştir. Nicel veri analizi sonrası, aykırı örneklem yöntemi kullanılarak belirlenen uç değerlere sahip katılımcılarla odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde MAXQDA analiz programı aracılığıyla içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen nicel verilere göre, öğretmenlik mesleği tutumları üzerinde cinsiyet değişkeninde kadın öğretmen adaylarının lehine ve sınıf düzeyi değişkeninde ise 1.sınıf düzeyinde olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Her iki anlamlı farklılığın küçük düzeyde etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Sporculuk kariyeri, okul dışında çalışma durumu ve yaş değişkenlerinin öğretmen adaylarının mesleki tutumları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür. Yapılan görüşme sonucunda, öğretmen adaylarının kişisel ilgileri temelinde ve eğitim hayatlarında karşılaştıkları öğretmenlerinin etkisi ile mesleki tercihlerini yaptıkları görülmüştür. Diğer taraftan mesleki itibar eksikliği, gelir düşüklüğü ve formasyon sertifika eğitimi beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleği önündeki zorluklar olarak belirtilmiştir. Bu zorluklara rağmen öğretmen adayları arasında mesleğin geleceğinin iyi bir konum elde edeceği inancı da mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor, öğretmen adayları, mesleki tutum, karma yöntem araştırması.

Abstract: This research aims to determine the approaches of Physical Education and Sports teacher candidates towards the teaching profession. Exploratory sequential design, one of the mixed methods research designs, was preferred in the research. Survey design was used in the quantitative phase of the research, and phenomenology pattern was used in the qualitative phase. Teacher candidates studying in Istanbul Province, who were reached by the maximum diversity sampling method, participated in the research. Quantitative data obtained from the participants were analyzed through the SPSS package program. After the quantitative data analysis, a focus group interview was held with participants with extreme values determined using the outlier sampling method. Content analysis was carried out through the MAXQDA analysis program to analyze the qualitative data obtained. According to the quantitative data obtained as a result of the research, a significant difference was found in the attitudes of the teaching profession in favor of female teacher candidates in the gender variable and favor of first-year teacher candidates in the grade level variable. It was determined that both significant differences had a small effect. It was observed that the variables of athletic career, working outside of school, and age did not have a significant effect on the professional attitudes of teacher candidates. As a result of the interviews, it was seen that teacher candidates made their professional choices based on their personal interests and the influence of the teachers they encountered in their educational lives. On the other hand, lack of professional reputation, low income, and formation certificate training are stated as difficulties for the physical education and sports teaching profession. Despite these difficulties, there is a belief among teacher candidates that the future of the profession will be good.

Keywords: Physical education and sports, teacher candidates, professional attitude, mixed method research.

Received: 04.12.2023 / Accepted: 05.07.2024 / Published: 30.07.2024

<https://doi.org/10.22282/tojras.1400211>

Citation: Can, HC, Can, T. (2024). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adayları Mesleklerine Uzak Mı?: Bir Karma Yöntem Araştırması. The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS), 13 (3), 250-261.

GİRİŞ

İnsan yapısı gereği birçok konuda karar alır ve aldığı kararlar neticesinde yaşantısı şekillenmektedir. İnsan aldığı kararlarda etkilenebilirken, etkilendiği durumlar karar almasına yol açabilir. Doğru karar alma insan yaşantısının büyük bir çoğunluğuna etki eden kariyer gibi etmenlerin önemini artırır.

Kariyer, bireyin mesleki anlamdaki hedeflerine ulaşmak için izlediği yoldur(1). Kariyer yolculuğunun ilk adımı meslek seçimi ile başladığı ifade edilebilir. Bu yolculukta başlangıç çok önemli olmasına rağmen son zamanlarda bilinçsiz tercihlerin artışı dikkat çekmektedir. Tercihlerin sonucunda bireylerin iş doyumunda azalma olmakta hatta süreç işten ayrılmayla sonuçlanmaktadır(2). Bireylerin zaman kaybı yaşamamaları, daha verimli olabilecekleri çalışma alanı bulabilmeleri ve temelde iş doyumunu yaşayabilmeleri adına meslek seçimi gerçekleşmeden evvel doğru kararların alınabilmesi için seçimi etkileyen faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Meslek seçimi ve kariyer gelişimini etkileyen faktörleri incelediğimizde; psikolojik faktörler (yetenek, ilgi, kişilik özellikleri, meslek değerleri) (3-5), sosyolojik faktörler (aile, sosyo-ekonomik düzey) ve politik-

ekonomik faktörler öne çıkmaktadır (6). Bu faktörler bireyin hangi mesleği seçerse seçsin kendine uygun mesleğe yönelebilmesi konusunda incelenmesi gereken hususlardır. Günümüzde bilimsel, teknolojik, sosyokültürel alanda meydana gelen hızlı değişimler, meslek seçimindeki bu temel faktörler doğrultusunda nitelikli insan yetiştirme sürecini de doğrudan etkilemektedir (7).

Öğretmenlik Meslek Seçimi

Nitelikli bir insan yetiştirerek tüm insanlığa katkı sağlayabilecek güçte olan (8) öğretmenlik mesleğinin, insanlık tarihinin başlangıcıyla ortaya çıktığı ve en eski mesleklerden biri olduğu kabul edilmektedir. Öğretmenlik mesleği eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas olarak tanımlanmıştır (1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu). Zaman içerisinde toplumsal yapıda görülen değişimler ile yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla birlikte bilgi ve kültür aktarımının olduğu bütün ortamlarda öğretmenlik mesleğine olan önem artmaya başlamıştır (9,10). Öğretmenlik mesleğine olan önemin artmasıyla birlikte meslek seçimine

olan talebin de artabileceği düşünülebilir. TALIS Raporuna (11) göre öğretmenlik mesleğinin seçimindeki temel faktörler: Gençlerin ve çocukların gelişimine katkı sağlama, topluma hizmet etme, sosyal olarak dezavantajlı öğrencilere fayda sağlama, iş güvencesi, düzenli ve güvenilir gelir, çalışma şartları ve istikrarlı kariyer yolu olarak belirlenmiştir.

Teknolojik gelişmelerin hayatımızın tüm alanında etkisini artırması ile 21. yüzyılda eğitim formunda ve öğretmen rollerinde değişiklik ihtiyacı hissedilmeye başlanmıştır (12,13). Değişen hayat şartları ve teknolojik gelişmeler dünya genelinde mesleğin olumsuz olarak dönüşümüne sebep olmuş; hatta zaman zaman bilgiye kolay ulaşabilmek öğrencinin ve toplumun gözünde öğretmene bakışı değiştirmiştir (14). Yapılan bir çalışmada ülkemizde öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde iyi yetiştirilemediği, öğretmenlerin maddi bakımdan sıkıntılar yaşadığı ve mesleğin toplumda gördüğü değerini kaybettiği ifade edilmiştir (15). İfade edilen durum tespitinin üzerinden geçen yıllara rağmen sorunların aynı kaldığı hatta mevcut sorunlara yenilerinin eklendiği görülmektedir. Sözleşmeli ve kadrolu öğretmenler arasındaki özlük hakkı farklılıkları, ücretli öğretmen uygulaması, öğretmenler için motive edici bir kariyer sisteminin bulunmaması Türk eğitim sisteminin zayıf yönleri olarak kabul edilmiştir (16). Bu durum, mesleki eğitim alacakları alanın belirlenmesinden görevlerini icra edene kadar olan süreçte yaşananlar tarafından şekillenmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin mesleki gelişimleri konusunda güçlü adımlara ihtiyaç duyulabilmektedir. Öğretmen adaylarının mevcut niteliklerinin artırılması için mesleki tercih nedenleri belirleyici rol oynamaktadır (17). Nitelikli bir öğretmenin mesleğini bilinçli seçmesi, mesleğine ilgi duyması ve kişisel özellikleriyle öğretmenlik mesleğinin uyum sağlaması gerekmektedir (18). Kendi istek ve ilgileri doğrultusunda seçim yapmayan öğretmen adaylarının mesleki doyumsuzluk yaşamaları muhtemeldir (19).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Mesleklerine Devam Etmede Yaşadığı Sorunlar

Öğretmen adayları bazı durumlardan dolayı mesleklerini yapmayı tercih etmemekte ya da farklı bir arayışa yönelme ihtiyacı duymaktadır. Bunun en birincil etmeni olarak ülkemizde devlet kurumlarında öğretmen olarak görev alabilmek adına girmek yükümlülüğünde oldukları Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) öne sürülebilir. Bu sınav sınırlı sayıdaki kadrolara öğretmen ataması yapabilmek adına adayları elde ettikleri puanlara göre sıralayarak, elemine etmek adına hazırlanmıştır. Sınava giren kişi sayısına göre atama oranları oldukça düşüktür. Örneğin bu oran 2021 yılı Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği atamalarında %1.36'dır (20). Bu durum öğretmen

adaylarının birden fazla kez sınava girmesine yol açabilir (21). Atanabilmek adına tekrar tekrar sınava girilmesi durumu öğretmen adayları üzerinde kaygı ve baskı yaratabilir. Kamuda istihdamın yarattığı sınırlılık sonucu atanamayan öğretmen adaylarının bir kısmı tekrar sınava hazırlanırken bir kısmı ise sınavın yaratmış olduğu kaygı ve baskıyla mücadele etmek istemeyip, özel sektöre ya da eğitim aldıkları alanın dışındaki sektörlere yönelebilmektedir (22–24).

Pedagojik formasyon, Öğretmenlik Bölümünde eğitim almamış olan bireylerin belirli bir süre zarfında sertifika programına katılarak, başarılı olmaları durumunda öğretmen olabilme hakkı kazanabilmelerini ifade eder. Böylelikle öğretmen olabilme yarışında yer alan kişi sayısında görülen artış, öğretmenlik bölümünde eğitim almaya hak kazanan bireyleri etkilemektedir. Bu alanlardan biri olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarını da sürecin haksız rekabet yarattığını düşünmektedirler (25). Diğer taraftan çağımızdaki bireyler popüler kültürün etkisiyle ilgi duydukları mesleklerden ziyade en çok para kazandıran meslekleri tercih etmektedir (26). Bu da hayat boyu mutsuz bir yaşama ve iş verimsizliğine yol açmaktadır (27). Yapılan bir araştırmada, çevrenin etkisiyle eğitim göreceği bölümü tercih eden öğrencilerin kendi isteğiyle seçenlere oranla bölümden daha fazla uzaklaştıkları görülmüştür (28). Tüm bu faktörler öğretmen adaylarını bir çıkış yolu bulmaya itmektir. Öğrenciliklerinden itibaren spor okulları, spor-sağlık merkezleri gibi alanlarda çeşitli görevler üstlenebilmektedirler (25). Ayrıca Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde eğitim görmüş kişilerin aradıkları çıkış yolunu; spor, eğitim, turizm, sağlık ve sosyal hizmetler ve yerel hizmetler olarak sınıflanabilecek çalışma sahalarında bulmaktadır (29). Öğretmen adaylarının bu denli geniş yelpazede iş imkanına sahip olmaları aynı zamanda eğitim aldıkları mesleği doğrudan icra etmeye odaklanamama sorununu doğurabilir. Öğretmen adayları önemli derecede meslek seçimi sorunu yaşamakta ve bu sorun gittikçe büyümektedir. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim gören öğretmen adaylarının mesleklerini yapmakta zorluk çekiyor olmaları, çoğunlukla eğitim gördükleri alan dışında çalışmak zorunda kalmaları ya da meslek sahibi olamamaları, öğrencilerin meslekleri ile ilgili geleceğe yönelik beklentilerini olumsuz yönde etkilemiştir (30). Sonuç olarak; öğretmen adaylarının mesleklerini icra etme şansı elde edememeleri ve alternatif iş imkanlarının çeşitliliğinden dolayı mesleklerine uzaklaştıkları söylenebilir.

Mevcut Araştırma

Tutum, kişinin kendisine veya çevresindeki herhangi bir olaya karşı sergilediği deneyim ve bilgi birikimini kullanarak vermiş olduğu tepkidir (31). Öğrenciler

öğretmenin jest, mimik, tutum, konuşma tarzı ve davranışlarından etkilenebilir dolayısıyla öğretmenin meslekle ilgili değer ve tutum kazanması önemlidir (32). Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları artırtıkça aralarında bir bağlantı olduğu belirtilen öğretmen adaylarının akademik başarıları da artmaktadır (33,34). Bu sebeple mesleki tutum güncelliğini koruyan konulardandır.

Literatürde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adaylarının mesleki tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir (35–41). Yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının meslekten uzaklaşma nedenlerinin ve sonuçlarının incelenmediği görülmüştür. Bu çalışmanın sınırlı sayıdaki alanyazına katkı sağlaması ve gelecek araştırmalara ışık tutması beklenmektedir.

Bu araştırma, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olan tutum düzeylerinin ve konu ile ilgili görüşlerinin öğrenilmesini amaçlamaktadır. Araştırma amacı doğrultusunda cevap bulunması planlanan araştırma soruları türetilmiştir. Bu sorular şu şekildedir:

- 1) Beden Eğitimi ve Spor öğretmen adaylarının mesleki tutum puan ortalamaları nedir?
- 2) Beden Eğitimi ve Spor öğretmen adaylarının demografik özelliklerinin mesleki tutum düzeyleri üzerine etkisi nedir?
- 3) Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni adaylarının mesleki tutum düzeyleri üzerine sahip oldukları görüşler nelerdir ve elde edilen nicel verileri ne yönde desteklemektedir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Araştırma modeli olarak nicel ve nitel araştırmaların birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırması tercih edilmiştir. Araştırmanın planlanması ve yürütülmesinde desen olarak “açımlayıcı sıralı desen” tercih edilmiştir. Açımlayıcı sıralı desen; nicel verilerin toplanması ve çözümlenmesinin ardından sonuçlar doğrultusunda nitel verilerin toplanması ve çözümlenmesinden oluşmaktadır (42). Araştırma nicel ve nitel olarak iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nicel aşaması tarama desenine göre planlanmıştır. Bu yöntem var olan durumu olduğu halde betimleyebilmek olarak ifade edilebilir. Anlaşılacak istenen durumun uygun bir biçimde belirlenmenin asıl önemli olan nokta olduğunu savunur (43).

Araştırmanın nitel aşaması, Beden Eğitimi ve Spor öğretmen adaylarının mesleki tutum ölçeğinden elde ettikleri değerler arasından, uç değerlerde bulunan katılımcılar arasından seçilen bireyler ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu verilerin elde edilmesinde, nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseni tercih edilmiştir. Olgubilim, farkında

olmamıza rağmen ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır (44). Odak grup görüşmelerine araştırma kapsamında yer verilmesinin sebebi olarak, araştırma desenine uygun bir şekilde araştırmanın veri çeşitliliğinin sağlanması, katılımcıların konu hakkında derinlemesine görüşlerinin alınması, bu yöntemin daha hızlı ve ekonomik olması ve nicel verilerin desteklenmesi isteği gösterilebilir. Araştırmacının hazırlamış olduğu az sayıda soru, belirlenen odak grup görüşmesi katılımcılarına aktararak; konu hakkında zengin bilgi edinimi sağlamayı hedeflemektedir.

Araştırma Grubu: Araştırmanın nicel boyutunda, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Örnekleme yöntemi geniş kapsamda olan temaların yansıtılmasını ve tanımlanmasını amaçlamaktadır (45). Araştırmanın amacına yönelik çeşitlilik gösteren durumların arasında ne tür benzer ve farklı olguların bulunduğunu ortaya çıkarmayı hedefler (44). Bu amaçla 2022-2023 eğitim-öğretim yılı içerisinde İstanbul ili sınırlarında yer alan Beden Eğitimi ve Spor öğretmen adaylarına ulaşılmaya gayret edilmiştir. Tercih sebebi olarak, İstanbul ilinin kozmopolit bir yapıda olması ve çeşitli demografik özelliklere sahip bireylerin ülke genelini daha iyi temsil edebileceği inancı gösterilebilir. Bu sebepten araştırma sınırları içerisinde yer alan olabildiğince fazla katılımcıya erişilmeye çalışılmıştır. Gönüllülük esasına dayalı olarak 298 öğretmen adayı araştırmaya katılım sağlamışlardır.

Tablo 1. Katılımcıların özelliklerine göre frekans dağılımları

		N	%	Toplam %
Cinsiyetiniz Nedir?	Erkek	135	45,3	45,3
	Kadın	163	54,7	100,0
Bir işte çalışıyor musunuz?	Evet	155	52,0	52,0
	Hayır	143	48,0	100,0
Sporculuk geçmişiniz var mı?	Evet	216	72,5	72,5
	Hayır	82	27,5	100,0
Yaşınız Kaçtır?	19 yaş ve altı	119	39,9	39,9
	20-22 yaş arası	147	49,3	89,3
	23 yaş ve üzeri	32	10,7	100,0
Sınıf Düzeyiniz nedir?	1. Sınıf	80	26,8	26,8
	2. Sınıf	68	22,8	49,7
	3. Sınıf	72	24,2	73,8
	4. Sınıf	78	26,2	100,0

Odak grup görüşmesine katılacak olan bireylerin seçimlerinde aykırı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Aykırı örneklemede, incelenen problemle ilgili aykırı (uç) durumlar, araştırmacıya değişkenliği daha net bir şekilde görme imkânı verir (46). Araştırmaya katılan öğretmen adayları öğretmenlik tutum puanına göre sıralanmıştır. En yüksek ve en düşük puana sahip toplamda 10 öğretmen adayı, odak grup görüşmesine davet edilmiş ancak 3 katılımcı çeşitli gerekçelerle son anda görüşmeye katılmamışlardır.

Verilerin Toplanması: Araştırmada veri toplama aracı olarak; nicel aşamasında “Kişisel Bilgi Formu” ve Üstüner (47) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği”; nitel aşamasında ise araştırmacılar tarafından oluşturulan “Odak Grup Görüşmesi” formu kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu; cinsiyet, yaş, sınıf, çalışma durumu, lisans durumlarına yönelik bilgi almak suretiyle oluşturulmuştur. Formun kullanımında araştırmaya katılan öğretmen adayları hakkında genel bir bilgi edinmek amaçlanmıştır.

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği: Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan ölçek, 34 maddeden oluşan tek boyutlu bir veri toplama aracıdır. Bu veri toplama aracında 5’li Likert tercih edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 170, en düşük puan ise 34’tür. Ölçekten alınan puanın yüksekliği, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun olumlu olması, düşüklüğü ise olumsuz olması anlamına gelmektedir (47).

Odak Grup Görüşme Formu: Nitel veriler toplanırken nicel bölümü destekleyen ve konu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi edinme amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan “odak grup görüşme formu” hazırlanmıştır. Formun taslak hali konu uzmanları tarafından kontrol edilmiştir. Deneme görüşmeleri yapılarak gerekli görülen düzenlemeler gerçekleştirildikten sonra forma nihai hali verilmiştir. Görüşmeler, ülke genelinde okulların uzaktan eğitime geçmesi sebebiyle katılımcılara yüz yüze erişilememesinden ötürü çevrimiçi gerçekleştirilmiştir (10 Şubat 2023). Katılımcılara görüşme kapsamıyla ilgili bilgiler sunulmuştur. Katılımcılardan alınan izin dahilinde görüşmeler sesli olarak kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen veriler SPSS paket programına işlenmiştir. İşlenen veriler arasında kayıp verinin olup olmadığı öncelikli kontrol edilmiştir. Veri ayıklaması gerçekleştirildikten sonra normal dağılım testleri yapılmıştır. Bir veri toplama aracının güvenilir olarak kabul edilebilmesi için hesaplanan katsayının .70 değerinin üzerinde olması gerekmektedir (46). Ölçeğin Cronbach’s Alpha güvenilirlik katsayısı ölçeğin geneli için .93 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen verilerin analizine karar verebilmek adına parametrik test varsayımları kontrol edilmiştir. Çarpıklık (Skewness) değeri olan -,788 ve basıklık (kurtosis) değeri olan, 486 normal dağılım için kabul edilebilir aralıkta yer almaktadır (48). Veri analizine başlanmadan önce parametrik varsayımlar kontrol edilmiştir. Parametrik test varsayımlarının karşılanması üzerine grupların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t Test ve Tek Yön ANOVA Testi tercih edilmiştir. Test sonuçları %95 güven aralığında değerlendirilmiştir. Ölçeklerden elde edilen puanların arasındaki ilişkiyi ortaya

koyabilmek için Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi (r) uygulanmıştır. Etki büyüklüklerinin hesaplanmasında kısmi eta kare (η^2) değerlerinden (.01 ile .05 arası küçük; .06 ile .13 arası orta; .14 ve üzeri büyük etki) yararlanılmıştır (49). Yapılan testler sonucunda ortaya çıkan anlamlı farklılıkların kaynağının belirlenmesi adına post-hoc testlerinden Tukey tercih edilmiştir.

Araştırmanın nitel boyutunda odak grup görüşmelerinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç; toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (50). Elde edilen bulgular metne dönüştürülerek, MAXQDA Analytics Pro 2020 paket programına işlenmiştir. İşlenen veriler kodlanarak, ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir şekilde düzenlenip temalara ulaşılmaya çalışılmıştır (44,51). Metin içi doğrudan alıntılarda katılımcılara ait betimsel bilgilere yer verilmiştir. Bu bilgiler; cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, çalışma durumu ve sporculuk durumunu kapsamaktadır. Örneğin “ÖA1, E, 19, 2.sınıf, Çalışmıyor, Sporcu” kısaltmasıyla verilmek istenilen bilgi; Sporculuk geçmişine sahip olan, okul dışında bir işte çalışmayan, 2. Sınıf öğrencisi, 19 yaşındaki erkek öğretmen adayı 1’e ait olduğudur.

BULGULAR

Araştırmanın amacına uygun olduğu düşünülen karma yöntem araştırma desenlerinden açılımlı sıralı desen bu araştırma kapsamında tercih edilmiştir. Araştırma kurgusuna göre öncelikle nicel veriler toplanmış sonrasında elde edilen verileri anlamlandırmak adına nitel veriler toplanmıştır. Bu sebeple elde edilen bulgular ayrı ayrı bu başlık altında sunulacaktır.

Nicel Bulgular

Araştırmanın nicel aşamasında Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutum düzeylerine yönelik veriler elde edilmiştir (M=142,69, SE=17.20). Buna göre kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum ortalamaları (M=146,59, SE=1.12), erkek öğretmen adaylara göre (M=139,47, SE=1.43) yüksek bulunmuştur, $t(296)$, $p=.00$, $r=.20$. Kadın ve erkek öğretmen adayları arasındaki anlamlı farklılığın etkisi küçük düzeydedir.

Sporculuk kariyeri olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum ortalamaları (M=142,89, SE=1.82) ve sporcu olmayan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum ortalamaları arasında (M=142,17, SE=1.18) farklılık bulunmamıştır, $t(296)$, $p>.05$. Okul dışında herhangi bir işte çalışmakta olan öğretmen adayları (M=143,15, SE=1.46) ile çalışmayan öğretmen adayları (M=142,20, SE=1.32)

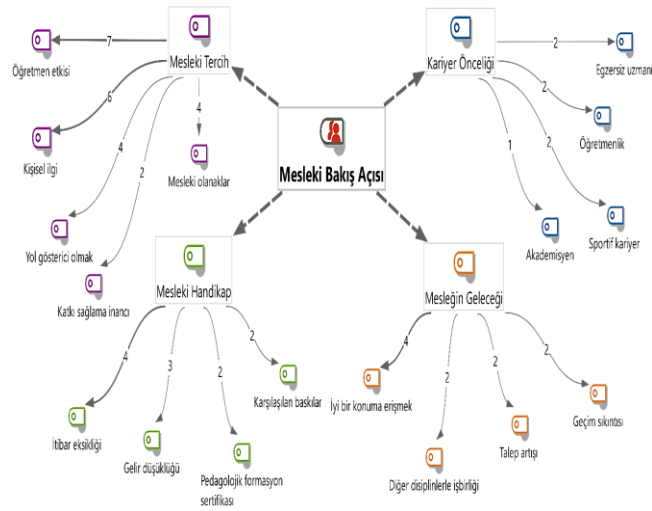
arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır, $t(296)$, $p>.05$.

Yaş değişkenine göre öğretmenlik mesleği tutum ortalamaları 19 yaş ve altında olan ($M=143,44$, $SE=1,47$), 20-22 yaş arasında olan ($M=142,29$, $SE=1,36$) ve 23 yaş ve üzerinde olan ($M=141,81$, $SE=4,14$) öğretmen adayları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır, $F(2,295)=.193$, $p>.05$.

Sınıf düzeylerine göre puan ortalamaları incelendiğinde, anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir, $F(3,294)=3,04$, $p=.29$, $\eta^2=.030$. Tukey karşılaştırma testine göre anlamlı farklılık 1.Sınıf düzeyinde olan öğretmen adaylarının ($M=146,20$, $SE=1,67$) lehine 3. Sınıf düzeyinde ($M=138,46$, $SE=1,54$) olan öğretmen adayları arasında tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinden küçük düzeyde etkilendiğini göstermektedir.

Nitel Bulgular

Araştırmada elde edilen nicel bulguların açıklanmasına yardımcı olması amacıyla nitel veriler toplanmıştır. Nicel verilere dayalı olarak belirlenen öğretmen adayları ile gerçekleştirilen odak grup görüşmesi sonucunda mesleki tercih, mesleki handikap, mesleğin geleceği ve kariyer önceliği kategorilerindeki katılımcı görüşleri mesleki bakış açısı teması altında toplanmıştır.

Şekil 1. Mesleki bakış açısı

Mesleki Tercih

Katılımcıların bakış açılarının temelini oluşturan mesleki tercihleri incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliği alanında eğitim alma isteklerinin öğretmen etkisi ve kişisel ilgileri temelinde oluştuğu ifade edilmiştir. Öğretmenlerinin etkisine ÖA7 şu şekilde vurgu yapmıştır: “Benim hocalarım bu noktada bana örnek oldu. Beden eğitimi dersinin ne kadar önemli olduğunu ve hafife alınmayacak bir meslek olduğunu aşıladılar bana...(K, 18, 1.sınıf, Çalışmıyor,

Sporcu).” ÖA3 öğretmeninden etkilenişini ve geldiği noktayı şu sözlerle ifade etmiştir: “...Ben beden eğitimi öğretmenlerini hep çok sevmişimdir, ilk beden eğitimi öğretmenim kadındı ve eve gelir gelmez anneme anlatırdım. O zamanlar kadın Beden Eğitimi Öğretmeni çok yaygın olmadığından annem şaşırırdı ama şimdi kızı öyle...(K, 21, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).” Mesleki tercihi etkileyen bir diğer öne çıkan etmen olan kişisel ilgi ile ilgili ÖA1 “Ben bu bölümü seçmeden önce dedim ki, öyle bir meslek seçmeliyim ki hem üniversite hayatında çalışacağım hem de üniversite biter bitmez işte çalışmalıyım, e zaten çocuk da çok seviyorum, bir şeyler öğretmeyi de çok seviyorum bu noktada beden eğitimi öğretmenliği bana çok cazip geldi (E, 22, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu)” ifadelerini kullanmıştır.

Mesleğe karşı olan kişisel ilgilerin sıklıkla tercih etkeni olarak ifade edilmesi, mesleğin bilinçli olarak seçildiğini gösterebilir. Benzer şekilde mesleki olanaklardan bahsedilirken de öncesinde mesleğe dair bilgi sahibi olduğu göze çarpmaktadır: “...hem çocuklarla iç içe olsun hem öğlen saati evime gidip eşimle çocuğumla vakit geçireyim hem de akşam müzik yapacaksam yapayım (ÖA1, E, 22, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu)”. ÖA5 ise milli sporcu olduğundan mezuniyet sonrası öğretmenlik ataması hakkı elde etme olanağını vurgulamaktadır: “...Garanti olarak görüyorum atama olduğu için... (E, 21, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).”

Beden eğitimi alanına yeteri kadar önemin verilmediği noktasından yola çıkarak katkı sağlayabilmek adına mesleki tercihini yaptığını belirten bir katılımcının düşünceleri şu şekildedir:

“Harekete önem veriyoruz ve küçük yaşta spora başladığımız için haliyle hareket her yaşta insanın ihtiyacı fakat bu beceriyi küçük yaşta aşılabilir. Gittiğim okullarda beden eğitimi öğretmenlerinde hep bu eksikliği ve önemsememeyi gördüm. Bu noktada ben de “bir gün öyle bir öğretmen olmalıyım ki çocukları topluma kazandırabilirdim, çocuklara bu dersin ne kadar önemli olduğunu göstermeliyim ki diğer öğretmen arkadaşların bizden ders telafisi yapmak için ders isteyecek kadar geri plana atılmayalım (ÖA7, K, 18, 1.sınıf, Çalışmıyor, Sporcu).”

Mesleki Handikap

Katılımcılar seçmiş oldukları mesleğin kendilerine çeşitli handikaplar yarattığını belirtmişlerdir. Öğretmenlik mesleğini icra etmenin karşılığında elde edilecek gelirin yeterli olmadığı düşünülmemektedir:

“Başta maaşlar konusunda bir dezavantajımız var. Her ne kadar öğretmen olsak da doktorları bile biz yetiştirsek de gerek doktorlar olsun gerek mühendisler olsun bizden

daha yüksek meblağda maaş alıyorlar. Bunun haricinde Türkiye’de olduğumuz bir yandan da şöyle bir sıkıntımız var; biz ne kadar antrenörlük yaparsak yapalım ya da hiç yapmadığımızı varsayalım milli eğitime atandığımız zaman maaşımız stabildir (ÖA7, K, 18, 1.sınıf, Çalışmıyor, Sporcu).”

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğinin itibar eksikliğinden dolayı önemli bir handikap yarattığı vurgulanmaktadır. Konu hakkındaki görüşlerin özeti niteliğinde olan bir katılımcının düşünceleri şöyledir:

“...Öğretmenliğe zaman geçtikçe yüklenen misyon “hiçbir şey olamazsan öğretmen ol” tarzında bir misyona döndü. Oysa ki Atatürk’ün önem verdiği mesleklerin en başında gelen bir meslek. Ama şimdilerde “hiçbir şey olamazsan öğretmen ol” tarzında bir kıvama denk geliyor. Beden eğitimi öğretmenliği gözüyle bakacak olursak da okulun en sevilen öğretmenleri beden eğitimi öğretmenleri ama okulun en gereksiz dersleri her zaman beden eğitimi dersleri olarak görülüyor insanların gözünde. Burada bir tezatlık söz konusu. Dersimizin önemi aslında küçük yaşlarda başlıyor... Bakış açısı bizim en büyük sıkıntımız. Öğretmenliğe olan bakış açısı ayrıca beden eğitimi öğretmenliğine olan bakış açısı. Öğretmenlik okuyorum dediğimde, beden eğitimi öğretmenliği okuyorum dediğimde “niye ya başka bir öğretmenlik okuyamadın mı” gibi sorularla karşılaşılıyor (ÖA3, K, 21, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).”

Beden eğitimi alanında uzun zamandır karşılaşılan handikaplar olarak düşünülebilecek ve katılımcılar tarafından da ifade edilmiş olan itibar ve gelir eksikliği yanında son zamanlarda uygulanmaya başlayan formasyon uygulamasına da katılımcılar dikkat çekmektedirler. ÖA2, “...Geleceği zor görüyorum çünkü yeni sistemde antrenörler ve yöneticilikler formasyonla öğretmen oluyor ve bu da öğretmenlik okuyanların avantajını ortadan kaldırmış oluyor. Yani herkes öğretmen olabilir...(E, 22, 3.sınıf, Çalışıyor, Sporcu)” ifadeleriyle formasyon uygulamasının meslek seçimlerini sıradanlaştırdığının altını çizmektedir. Diğer taraftan beden eğitimi ve spor öğretmenliği üzerinde oluşan baskı hakkında bir katılımcı aktardığı düşünceleriyle henüz mesleğe başlamadan bile baskıyı hissedebildiğini belirtmektedir:

“...Beden Eğitimi öğretmenleri üzerinde büyük bir baskı var aslında. Ben şu anda ilk yılımda olmama rağmen bu duyguyu net olarak hissediyorum. Beden Eğitimi öğretmenliği sanki çok kolay meslekmiş gibi, istediğimiz zaman boş bırakabilirmişiz gibi bir algı yaratılıyor... (ÖA7, K, 18, 1.sınıf, Çalışmıyor, Sporcu).”

Mesleğin Geleceği

Mesleki handikaplar içerisinde yer verilen gelir düşüklüğü, katılımcıların mesleğin geleceği hakkında görüş bildirdiklerinde de ortaya çıkmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenliğinin önemli bir sorunu olan gelir düşüklüğünün geçim sıkıntısı yaratacağı düşünülmektedir: “...Beden Eğitimi öğretmenliğinin maaş olarak çok büyük dezavantajı olduğunu düşünüyorum, ileride geçim dertleri olabilir. Ek iş olmak zorunda kalabilir (ÖA5, E, 21, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).” Geçim sıkıntısı haricinde öğretmen adaylarının mesleğin geleceği hakkında iyi bir konum elde edeceği yönünde fikir birliğinde oldukları görülmüştür. ÖA1, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine karşı talep artışı olacağını düşündüğünü aynı zamanda bu durumun farklı disiplinlerle de iş birliği doğurabileceğini ifade etmektedir:

“...Şu an çoğu insan evden çalıştığı için egzersiz alanında destek almak isteyeceklerini ve talebin artacağını düşünüyorum. Beden Eğitimi öğretmenliğinin çok avantajı var. Öğretmenken ekstra çok fazla yapabileceğin iş oluşuyor... Çok fazla çocuğa dair işler de yapabiliyorum. Okurken de manevi ve maddi açıdan kazanç sağlayacak işler de yapılabiliyor ve şu an dünyada bir hareketsizlik var ve bunun bizim daha fazla iş yapabileceğimiz anlamına geldiğini düşünüyorum (E, 22, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).”

Kariyer Önceliği

Öğretmen adaylarına; mesleği seçmeden önce tercih belirleyicilerinin ne olduğunun, mesleğin handikaplarının ve geleceğinin neler olduğu hakkında sorular yöneltildikten sonra genel kanıyı öğrenmek adına kariyer öncelikleri sorulduğunda öğretmenlik mesleğinin ön planda olmadığı görülmüştür. Katılımcılar meslek seçimleriyle bağlantılı olarak devam edebilecekleri egzersiz uzmanlığı, akademisyenlik ve sportif kariyer alanlarında kariyerlerini şekillendireceklerini belirtmiştir.

Öğretmenlik mesleğini kariyer önceliğine alan ÖA3 bu tercihini şu ifadelerle açıklamaktadır:

“...Öğretmenlik seçme amacım insanlara dokunmak. Bir öğretmenimiz vardı, “Her mesleğin girdisi, öğretmenlik mesleğinin çıktısıdır.”” derdi. Çocuklara bir şekilde ulaşmak, sadece çocuklara değil gençlere, gerekirse yetişkinlere, yaşlılara fark etmez, parolamız insan kazanmak bu benim kendi parolam, bunun da birtakım mesleklerden geçtiğini düşünüyorum. Bunun biri de öğretmenlik... (K, 21, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).”

Öğretmenlik yaptığında karşılaşıcağını düşündüğü baskılardan dolayı kariyer önceliğini akademisyen olmak şeklinde değiştirdiğini ifade eden ÖA2 görüşlerini şu şekilde aktarmaktadır: “...Akademide kalmak istememin nedeni

Milli Eğitimde üzerimizde daha büyük bir baskı var bence. Belli bir yere kadar kısıtlıyorlar ve düşüncelerinizi tamamen aktaramıyorsunuz ama üniversite bölümünde düşüncelerinizi aktarabiliyorsunuz ve biraz daha rahat... (E, 20, 3.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).” Öğretmen adayının ifadelerinde görüleceği üzere aslında öğretmenlik mesleğine karşı olumsuz bir tutumu olmadığı sadece mesleği icra etmeyle ilgili kaygılara sahiptir.

Öğretmenlik dışı bir başka kariyer önceliği planlayan ÖA1 egzersiz uzmanı olarak çalıştığını ve bu yolda ilerleyeceğini belirtmektedir. Öğretmenlik üzerine doğrudan bir kariyer planlamamasını şu sözlerle ifade etmektedir:

“Bu mesleği seçme nedenim yaşam standartlarımı belli bir seviyede tutmak aslında. Standardımı belli bir seviyede tuttuktan sonra sanatla, müzikle ya da herhangi bir şeyle destekleyecek hale geldiğim zaman insanlara hem daha yararlı olabileceğimi düşünüyorum. Bu şartları oluşturmadan öğretmenlik yapmanın da hem çevreme hem de kendime zararlı olabileceğini düşünüyorum. O yüzden belli bir süre başka bir işle uğraşıp sonrasında öğretmenlik yapmayı düşünüyorum (E, 22, 4.sınıf, Çalışıyor, Sporcu).”

TARTIŞMA VE SONUÇ

Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleklerine uzak olup olmadıklarının belirlenmesi ve bu durumların çeşitli değişkenlere (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, çalışma durumu, sporculuk geçmişi) göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla yürütülen karma desenli bu çalışmada nicel araştırma grubu ve nitel araştırma grubu olmak üzere iki çalışma grubundan verilere ulaşılmıştır.

Araştırmanın cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum ortalamaları erkek öğretmen adalara göre yüksek bulunmuştur. Konu ile ilgili alanyazın incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine olan tutumları arasında fark olmadığını belirten çalışmalar (52,53) ve örneklem grubu benzer çalışmalara bakıldığında benzer sonuçlara rastlanılmaktadır (54).

Öğretmen adaylarının sporculuk kariyerleri mesleki tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Literatürde benzer araştırmalara da rastlanmıştır (37,55). Bu durumun sporculuk kariyerinin mesleki tutuma anlamlı bir fark yaratacak kadar etki etmediği düşünülebilir. Sporcu kariyerine sahip öğretmen adaylarının kariyerlerinin belli sebeplerden dolayı kısa sürmek zorunda kalmasından ya da öğretmen adayları hem sporu hem de eğitim hayatını dengede tutmayı başarabilmesinden dolayı araştırma sonucunda bir fark yaratmadığı kanısına varılabilir. Çalışma

sonucuna göre öğretmen adaylarının mesleki tutumları üzerinde okul dışında çalışma durumlarının anlamlı düzeyde etkisi olmadığı görülmüştür. Bu durumun öğretmen adaylarının okul dışında çalışma durumlarından dolayı mesleklerine odaklanamadıkları dolayısıyla mesleki tutumları üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna varılabilir.

Sınıf düzeyine göre tutum puanları incelendiğinde, 1. Sınıfta olan öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Benzer çalışmalar yer almaktadır (56–58). Bu farklılığın temelini öğretmenlik eğitimine yeni başlamış olmanın verdiği heyecanın etkilemiş olabileceği düşünülebilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olan yaş değişkeninde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Konu ile ilgili alanda yapılan benzer araştırma bulguları mevcuttur (59–62) Buna rağmen 19 yaş ve altı öğretmen adaylarının tutumlarının daha yüksek olması sınıf düzeyinde elde edilen sonuç ile paralellik göstermektedir.

Adayların mesleki tercihlerinde rol model aldıkları beden eğitimi öğretmenlerinin ve alana olan özel ilgilerinin etkili olduğu görülmektedir.. Yapılan birçok çalışma öğretmen adaylarının bu mesleği kendi istek ve ilgileri doğrultusunda seçtiklerini destekler niteliktedir (63–66). Katılımcıların çoğu üniversite öncesi ve sürecinde karşılaştıkları öğretmenlerin bu mesleği tercih etmelerine pozitif yönde katkı sağladığını belirtmektedir. Bazı katılımcılar ise bu fikrin aksine karşılaştıkları öğretmenlerin meslek seçimlerinde kendilerini desteklemediğini ve öğretmenlerinin yarattığı bu eksikliği kapatılmak için, daha idealist bir öğretmen olma hedefiyle beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğini tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Bir öğrencinin karşısına çıkan öğretmenin tutum ve davranışlarından etkilendiğini ve bu durumun mesleğe karşı olan tutumunu etkilediği belirtilmektedir (67). Bu bağlamda geçmişte karşılaşılan öğretmenlerin, öğretmen adaylarının üzerinde iyi veya kötü etki bırakması onların şu an oldukları konuma gelmelerinde büyük öneme sahip oldukları söylenebilir (68). Sonuç olarak her ne kadar öğretmenlerin etkisi, öğrencilerin eğitim hayatını büyük oranda etkileyen ve yönlendiren köşe taşlarından biri olarak düşünülse de bireysel olarak ele alınması gerekliliği yadsınamaz. Bu sebepten araştırma da kesin bir yargı ortaya çıkmadığı ifade edilebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine olan ilgi araştırmanın bir diğer önemli noktalarından biridir. Öğretmen adaylarının birçoğu sporu sevdiğilerinden, sporun içinden geldiklerinden ya da çevresinde spor yapan kişileri rol model aldıklarından, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği mesleğine yöneldiklerini belirtmişlerdir. Benzer çalışmalar da bu konuyu desteklemektedir (32,69).

Dolayısıyla katılımcılar büyük oranda kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda bu mesleği seçtiklerinden, mezun olduktan sonra da bu konunun mesleklerini icra etmelerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Devlet güvencesinde öğretmenlik kadrolarına atanma zorluğunun kaygı yarattığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarında ortaya çıkan kaygının daha çok KPSS ile ilgili olabileceği ya da mevcut kaygı durumunun sınav dolayısıyla artış gösterebileceği belirtilmiştir (41). Ayrıca sınava giren sayısında artış yaşanmasına sebep olan pedagojik formasyonun meslek kaygısını artırdığı ifade edilebilir. Eğitim fakültesi öğretmen adaylarının ve pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının mesleki kaygıları karşılaştırıldığında eğitim fakültesi öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının daha yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır (70). Bir başka gözden bakıldığında ise mesleki olarak daha az tercih şansları olmasından kaynaklı da eğitim fakültesi öğretmen adaylarının pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarına göre mesleki kaygılarının daha yüksek çıkabileceği sonucuna ulaşılmıştır (71). Talep edilmesi açısından değerlendirildiğinde, örneğin spor bilimleri alanında, Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Bölümü öğrencilerinin öğretmen olmak isteme sebeplerinin başında, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliğinin devlette istihdam fırsatı yaratacağı düşüncesi yer almaktadır (72). Ancak öğretmen adaylarının öğretmenliğe olan tutumları incelendiğinde ise pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek etiği ilkelerine tam olarak uyum sağlayamadığı, Öğretmenlik Bölümü ile aynı dersleri almış olsalar bile uygulamada farklılıklar yaşanacağını belirtilmiştir (73-75). Bu ifade araştırma sonucuyla paralellik göstermekle birlikte, pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı hakkında gerekli düzenlemeler yapılması gerektiğini öne sürmektedir.

Sosyo-ekonomik durumu düşük olan ailelerde yaşayan bireylerin iş bulma garantisi ile öğretmenliği tercih etmesi, çevre baskısının bireylerin kendi meslek seçimlerinin önüne geçtiğini göstermektedir (76,77). Fakat bu düşünceyle lisans eğitimine başlayan öğretmen adayları, mezun olduktan sonra maddi doyuma ulaşmada sorun yaşadıklarını belirtmektedir. Bu durum araştırma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir.

Öğretmenlik mesleğinin gelirinin yeterince iyi olmaması, alt seviye meslek gruplarından daha az maddi gelire sahip olması ve gün geçtikçe statüsünün zarar görmesi öğretmen adaylarının mesleklerine yabancılaşmasında bir etken olarak görülmektedir (78,79). Mesleğin bir yaşam alanı doğurduğunu ve öğretmenlik mesleğinin saygınlığının ve gelir seviyesinin her geçen gün düşmesi öğretmen adaylarını mutsuz bir yaşama sevk edeceği belirtilmektedir (80). Öğretmen adaylarına göre bir diğer handikap mesleğe

gerekli önemin verilmemesi ve karşılaşılan baskılar olarak belirtilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çoğunluğu özellikle beden eğitimi derslerinin okullardaki diğer derslere nazaran daha da önemsizleştirildiğini, boş ders olarak görüldüğünü belirtmiş ve bu durumdan rahatsız olduklarını dile getirmişlerdir. Mesleğe gereken önemin verilmemesinden ve mesleğin layıkıyla yapılamamasından dolayı beden eğitimi ve spor öğretmen adayları mesleklerine yabancılaşmakta ve farklı meslek tercihlerine yönelmektedirler (78). Bu bağlamda öğretmenlik mesleğinin, özellikle de beden eğitimi ve spor öğretmenliğinin toplumsal statüsünün artırılmasının büyük önem taşıdığı düşünülebilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği dışındaki alternatif meslekler özelinde kariyer inşa etme talepleri mevcuttur. Öğretmen adaylarının çoğunluğu pedagojik formasyon eğitimi programı, gelir düşüklüğü, karşılaşılan baskılar, statü gibi sebeplerden dolayı mesleklerine yabancılaştıklarını ve farklı meslek tercihlerine yöneldiklerini belirtmişlerdir. Bu alternatif meslek tercihlerinde egzersiz uzmanı, sportif kariyer ve akademisyenlik mevcuttur. Buna rağmen beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleğe karşı halen inançlı oldukları görülmektedir. Bu durum mesleğin geleceğinin iyi bir konum elde edeceği, diğer disiplinlerle iş birliği içerisinde gireceği ve talebin artacağına yönelik öğretmen adaylarının sahip oldukları inançlarından kaynaklanmaktadır.

Sonuç

Kadın öğretmen adaylarının mesleki tutum puanlarının erkek öğretmen adaylarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bununla birlikte 1. Sınıf düzeyinde olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların lehine anlamlı farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Her iki anlamlı farklılığın küçük düzeyde etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adayların sporculuk kariyeri, okul dışında çalışma durumu ve yaş değişkenlerinin mesleki tutumları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Öğretmen adaylarının mesleki tercihlerinin karşılaştıkları öğretmenlerinin ve kişisel ilgilerinin temelinde gerçekleşmiştir. Öğretmenlik mesleğin yaşadığı itibar eksikliği, öğretmenlerin elde ettikleri gelirin düşük olması, pedagojik formasyon sertifika eğitimi ve karşılaşılan baskıların mesleği icra edecekler adına handikap oluşturduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların her ne kadar öğretmenlik eğitimi alsalar da kariyer önceliklerini öğretmenlik mesleği dışındaki meslekler üzerine inşa ettikleri söylenebilir. Tüm olumsuzluklara rağmen mesleğin geleceğinin iyi bir konum elde edeceği inancı öğretmen adayları arasında sıklıkla ifade edilmiştir.

Sınırlılıklar

Araştırma İstanbul ili içerisinde eğitim görmekte olan beden eğitimi öğretmen adayları ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda maksimum çeşitlilik sağlanmasına çalışılmıştır. Karma yöntem araştırması olarak tasarlanan çalışmada, odak grup görüşmeleri yapılması planlanan tarihlerde alınan uzaktan eğitim kararı sebebiyle katılımcılarla yüz yüze bir araya gelinemediğinden çevrimiçi gerçekleştirilmiştir. Bu durumun katılımcı ifadelerini sınırladığı düşünülebilir. Araştırmanın sınırlılıklarına rağmen beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki bakış açıları hakkında bilgi verebileceği inancı mevcuttur.

Öneriler

Eğitim almaya yeni başlayan öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının yüksek olduğu bulunduğu bulduğundan mesleki eğitim

süreçleri boyunca sahip oldukları olumlu tutumu kaybetmemeleri ve geliştirebilmeleri adına bilinçlendirici etkinlikler yapılması önerilir.

Etik Metni: Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. 24.05.2022 tarihli ve E-7455795-050.01.04-430950 sayılı İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Etik Kurul onayı alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı: Bu çalışmada bütün yazarların katkı oranları eşittir.

Kaynaklar

1. Aybek S. Spor Bilimleri Öğrencilerinin Kariyer Farkındalığının Araştırılması. ROL Spor Bilimleri Dergisi . 20 Eylül 2023;4(3):1169-81.
2. Şeker G, Çapri B. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Meslek Seçiminde Etkili Olan Faktörler. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 06 Aralık 2020;16(3):651-63.
3. Kunnen ES. The Effects of Career Choice Guidance on Identity Development. Educ Res Int. 2013;2013:1-9.
4. Nyamwange J. Influence of Student's Interest on Career Choice among First Year University Students in Public and Private Universities in Kisii County, Kenya . Journal of Education and Practice. 2016;7(2222-288X):2222-1735.
5. McLean L, Taylor M, Jimenez M. Career Choice Motivations in Teacher Training as Predictors of Burnout and Career Optimism in The First Year of Teaching. Teach Teach Educ. Ekim 2019;85:204-14.
6. Pişkin M. Kariyer gelişim sürecini etkileyen faktörler. İçinde: Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi; 2011. s. 43-78.
7. Duru E, Kalkan ÖK, Türkoğlan T, Yıldırım Ö, Balkıs M, Arıoğlu A. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Tutumlarının Ölçümü: Pamukkale Öğretmen ve Psikolojik Danışman Adayı Formları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2023;(58):201-39.
8. Can HC, Güvendi B, Türksoy Işım A. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Göre Öğretim Yöntemleri. 2020;22(3).
9. Güven D. Profesyonel Bir Meslek Olarak Türkiye'de Öğretmenlik. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi. (27(2)):13-21.
10. Ersoy F. Öğretmenlik ve Ahlak. İçinde: Temelleri ve Uygulamalarıyla İş Ahlakı İçinde. İGİAD; 2018. s. 378-400.
11. OECD. TALIS 2018 Results (Volume I). OECD; 2019.
12. Can HC, Zorba E, Türksoy Işım A. Öğretmen Eğitiminde Harmanlanmış Öğrenme Modelinin Kullanıldığı Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi. Trakya Eğitim Dergisi. 28 Eylül 2022;12(3):1656-72.
13. Can HC. Harmanlanmış Öğrenme-Güçlerin Birleşimi. C. 1. Nobel Akademik Yayıncılık; 2023.
14. Mutluer Ö, Yüksel Z. Emekli ve Kıdemli Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğinin Sosyal Statüsü Hakkındaki Görüşleri. 28.Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi; 2019.
15. Tekişik HH. Türkiye'de Öğretmenlik Mesleği ve Sorunları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1987;(2 (2)):24-33.
16. Milli Eğitim Bakanlığı. 2019–2023 Stratejik Planı. Milli Eğitim Bakanlığı; 2019.
17. Hacıömeroğlu G, Şahin Taşkın Ç. Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları (OFMA) Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Nisan 2010;11(1):77-90.
18. Şara P, Kocabaş A. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliğini Tercih Nedenleri Ve Aldıkları Eğitimle İlgili Görüşleri. 31 Aralık 2012;1(300 – 7432):8-17.
19. Kuzgun Y. ÖSYM Yayınları. 2008. Meslek Seçiminde Bilinmesi Gerekenler.
20. ÖSYM. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Başkanlığı Hakkında. ÖSYM; 2021.
21. Arı E, Yılmaz V. KPSS Hazırlık Kursuna Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeyleri. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2015;14(4)(905-931):2149-5459.
22. Toker Gökçe A. Atanamama Nedeniyle Farklı Bir Mesleğe Yönelen İşsiz Aday Öğretmenler Üzerine Bir Çalışma. the Journal of Academic Social Sciences. 01 Ocak 2014;2(2):191-191.
23. Keskin Demirel D. Eğitimde Piyasalaşma ve Öğretmen Emeginde Dönüşüm. Çalışma ve Toplum. 01 Ocak 2012;1(32):167-86.
24. Kiraz Z, Kurul N. Türkiye'de Öğretmen İşsizliği ve Ataması Yapılmayan Öğretmenler Hareketi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 20 Nisan 2018;14(1):270-302.

25. Şaşmaz Ataçoğu M, Kerem Zelyurt M. Spor Bilimleri Fakülteleri Mezunlarının İşsizlik Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2017;1:70-97.
26. Ryan RM, Deci EL. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemp Educ Psychol*. Ocak 2000;25(1):54-67.
27. Boyacı A, Karacabey MF, Bozkuş K. Ortaöğretim Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Yönelimi ve Yükseköğretim Kurumlarının Seçimini Etkileyen Faktörler. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*. 2016;5(3).
28. Şimşek H, Akdemir Atas H. Üniversite Öğrencilerinde Okula Yabancılaşma. *Current Research in Education*. 2015;1(1):1-12.
29. Taşmektepligil Y, Hazar F, Ağaoğlu A, Öğreten N, Terzioğlu A. Beden Eğitimi ve Spor Alanı Mezunlarının İstihdam Sorunları ve Yeni İş Olanakları . *Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2009;11(2).
30. Ağaoğlu YS, Eker H, Ağaoğlu S. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kariyer Algılamalarının Değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2013;10(22):283-96.
31. İnceoğlu M. Tutum Algı İletişim [Internet]. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.; 2010 [a.yer 02 Ocak 2024]. Erişim adresi: <https://www.kitapyurdu.com/kitap/tutum-almi-iletisim/262082.html>
32. Dağ R, Ünlü H. Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Üst Biliş Düşünme Becerileri, Akademik Özyeterlilikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları [Yüksek Lisans Tezi]. Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2022.
33. Sunardi J, Geok SK, Komarudin K, Yulianto H, Meikahani R. Effect of Blended Learning, Motivation, Study Hour on Student Learning Achievement. *Jurnal Keolahragaan*. 25 Eylül 2021;9(2):168-77.
34. Zembat R, Akşin Yavuz E, Tunçeli Hİ, Yılmaz H. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Akademik Motivasyonları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*. 03 Eylül 2018;789-808.
35. Duman T. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Akademik Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2018.
36. Kiremitçi O, Yıldız L, Boz B, Engür M, Vurgun Hikmet. Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutum ve Yeterlik Algılarının, Mizaç Tiplerine Göre Değerlendirilmesi: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Pedagojik Formasyon Sertifika Programı Üzerine Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2022;51(1):367-90.
37. Terzioğlu İ. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ve Mesleki Yeterlilik Algıları: KKTC örneği. *International Journal of Su-Ay Development Association (IJOSDA)*. 30 Haziran 2022;1(1):1-19.
38. Mirze F, Yılmaz A. Beden eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 30 Haziran 2022;22(2):723-37.
39. Yazıcılar Özçelik İ, Çobanoğlu G, Koç U. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Araştırılması. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*. 28 Haziran 2020;3(1):91-106.
40. Doğaner S, Özbek O. Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Mesleki Etik İlkeler ve Öğretmenliğe Yönelik Tutumlarına İlişkin Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 31 Mart 2019;17(1):197-208.
41. Üzüm H. Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal*. 01 Ocak 2019;5(40):3928-36.
42. Creswell WJ, Clark VLP. *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. California: SAGE Publications. 2014;
43. Karasar N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık. 2010;
44. Yıldırım A, Şimşek H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri . *Journal of Theory and Practice in Education* . 2006;2(2):1304-9496.
45. Patton MQ. *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Bütün M, Demir S, editörler. Ankara: Pegem ; 2018.
46. Büyüköztürk Ş, Kılıç Çakmak E, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Funda Demirel. *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi; 2012.
47. Üstüner M. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 2006;(45):109-27.
48. Gravetter FJ, Wallnau L. *Essentials of Statistics for The Behavioral Sciences*. 8. bs. Belmont: Wadsworth; 2024.
49. Cohen J. *Statistical Power Analysis for The Behavioral Sciences*. 8. bs. New York: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers; 1988.
50. Çepni S. *Introduction to Research and Project Work*. İçinde Trabzon: Celepler; 2012.
51. Berg BL, Lune H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Arı A, editör. Konya: Eğitim; 2019.
52. Kartal T, Yamak H, Kavak N. The Effect of Micro Teaching on Pre-Service Science Teachers' Professional Attitudes. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20 Aralık 2017;881-907.
53. Bozkırlı ÇK. The Examination of Turkish / Turkish Language and Literature Teacher Candidates' Attitudes Toward Teacher Profession According to Various Variables. *Journal of Turkish Studies*. 2011;Volume 6 Issue 4(6):457-66.
54. Türkeli A, Hazar Z, Tekkurşun Demir G, Namlı S. Beden Eğitimi ve Spor Alanında Pedagojik Formasyon Alan Öğrencilerin Öğretmen Özyeterlilikleri ile Mesleğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (İÜBESBD)*. 2017;4(3):01-11.
55. Yılmaz S. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine Yönelik İnançlarının İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi] [Yüksek Lisans Tezi]. [Çorum]: Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2020.
56. Pektaş M, Kamer T. Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2011;9(4):829-50.

57. Uğurlu Teyyar C, Polat S. Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. Sosyal Bilimler Dergisi. 2011;35(1):68-74.
58. Pehlivan Z. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Benlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Analizi. Eğitim ve Bilim. 2010;35(156):126-41.
59. İlğan A. Pedagojik Formasyon Programı Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutum ve Çağdaş Öğretmen Algıları. Ondokuz Mayıs Univ Eğitim Fakültesi. 01 Ocak 2013;32(2):175-175.
60. Kartal T, Afacan Ö. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık 2012;12(24):76-96.
61. Ünal K, Akay C. Öğretmenlik Mesleği ve Yaşam Boyu Öğrenme: Öğretmen Adayları Penceresinden. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 29 Aralık 2017;13(3).
62. Üzüm H, Yalçın HB, Biçer B, Yüktaşır B, Yıldırım Y. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Mesleklerine Karşı Tutumları. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2015;20(1-4):1-10.
63. Fischer B, Bisterfeld M. Starting point: Motivation for choosing a degree in education. Zeitschrift für Hochschulentwicklung. 16 Aralık 2015;10(4).
64. Fischer B, Paul A, Bisterfeld M. Warum entscheiden sich Studierende für ein Lehramtsstudium? German Journal of Exercise and Sport Research. 30 Mart 2019;49(1):56-64.
65. Rothland M. Why do Students decide to become Teachers? Career Choice Motives and Profession-Related Convictions of Student Teachers [Warum entscheiden sich Studierende für den Lehrerberuf? Berufswahlmotive und Berufsbezogene Überzeugungen von Lehramtsstudierenden]. Handbuch der Forschung zum Lehrerberuf. 2014;319-48.
66. Weiß S, Kiel E. Career Aspiration P.E. Teacher [Berufswunsch Sportlehrer/in]. Ocak 2010;59(10):308-11.
67. Şahin C, Şahin S. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Öz-Yeterlik İnançları ve Öğrenciyi Tanıma Düzeyleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2017;15(2):224-38.
68. Kıcı D, Aykaç M. Otobiyografik Yaklaşım İçinde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılarak Öğretmen Adaylarına Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Farkındalık Kazandırma. Yaratıcı Drama Dergisi. 2020;15(2):305-36.
69. Öztürk Akar E. Motivations of Turkish Pre-service Teachers to Choose Teaching as a Career. Australian Journal of Teacher Education. 01 Ekim 2012;37(10).
70. Dadandı İ, Kalyon A, Yazıcı H. Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören ve Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançları, Kaygı Düzeyleri ve Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları [Yüksek Lisans Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi. [Trabzon]: Karadeniz Teknik Üniversitesi; 2016.
71. Akar Öztürk E. Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Mezunları Neden Öğretmen Olmak İstiyor? Kastamonu Eğitim Dergisi. 2014;22(1):259-72.
72. Temel C, Altınkök M, Kayışoğlu NB. Pedagojik Formasyon Eğitimi Uygulamasının Beden Eğitimi ve Öğretmenliğine Yansımaları. Journal of Human Sciences. 01 Nisan 2016;13(1):1862.
73. Bulut İ, Oral B. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz Yeterlik Algıları: Pedagojik Formasyon Programına Katılan Fen Fakültesi, Mektuplar, Teoloji ve Güzel Sanatlar Mezunları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2011;12(3):1-18.
74. Arastaman G. Eğitim ve Fen Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin Özyeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). 2013;14(2):205-17.
75. Ömür YE, Nartgün ŞS. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları İle Güdülenme Düzeyleri Arasındaki İlişki. Eğitimde Politika Analizi Dergisi. 2013;2(2):41-55.
76. Pohlmann B, Möller J. Motivation for Choosing Teacher Education Questionnaire. [Fragebogen zur Erfassung der Motivation für die Wahl des Lehramtsstudiums (FEMOLA)]. Zeitschrift für Pädagogische Psychologie. 01 Ocak 2010;24(1):73-84.
77. Kniveton BH. The Influences and Motivations on Which Students Base Their Choice of Career. Research in Education. 2004;72(1):47-57.
78. Korucuk M, Havadar T. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutumları: Karma Yöntem Araştırması. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi. 25 Ocak 2023;12(1):123-38.
79. Emir S. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yabancılaşma Düzeyleri (Aydın İli Örneği) [Yüksek Lisans Tezi]. [Yüksek Lisans Tezi]. [Aydın]: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi; 2012.
80. Tran H, Smith D. Insufficient Money and Inadequate Respect: What Obstructs the Recruitment of College Students to Teach in Hard-To-Staff Schools. Journal of Educational Administration. 2019;57(2):152-67.

EXTENDED ABSTRACT

Research Problem

The purpose of this study is to determine the attitudes of prospective Physical Education and Sports teacher candidates towards the teaching profession.

Research Problems

This research aims to explore the attitude levels and opinions of prospective Physical Education and Sports department teacher candidates towards the teaching

profession. Research questions, designed to find answers in line with the research objectives, have been formulated as follows:

- 1) What are the average professional attitude scores of Physical Education and Sports teacher candidates?
- 2) What is the impact of the demographic characteristics of Physical Education and Sports teacher candidates on their professional attitude levels?

- 3) What are the opinions of Physical Education and Sports teacher candidates regarding their professional attitude levels, and how do these opinions support the obtained quantitative data?

Literature Review

In the literature, there are studies conducted to determine the professional attitudes of Physical Education and Sports teacher candidates (Kiremitçi et al., 2022; Terzioğlu, 2022; Mirze, 2022; Özçelik, Çobanoğlu & Koç, 2020; Doğaner & Özbek, 2019; Üzüm, 2019; Duman, 2018). However, it has been observed that these studies did not examine the reasons for teacher candidates distancing themselves from the profession and the subsequent outcomes of disengagement from the profession. It is expected that this study will contribute to the limited literature on the subject and shed light on future research.

Methods

The explanatory sequential design, a mixed-methods research pattern, was preferred for the planning and execution of this study. In the quantitative phase of the research, a survey design was employed, while in the qualitative phase, a phenomenological design was used. The study included prospective physical education and sports teacher candidates within Istanbul Province, who participated on a voluntary basis following a maximum diversity sampling method. Quantitative data obtained from the participants were analyzed using the SPSS software package. Outliers were identified among the participants

using the outlier sampling method, and a focus group interview was conducted. The inclusion of focus group discussions in the research was motivated by the desire to ensure data diversity in line with the research design and to complement quantitative data. The qualitative data obtained were analyzed through content analysis using the MAXQDA analysis program.

Result and Conclusions

According to the quantitative data obtained from the research, there was a significant difference in favor of female teacher candidates in terms of attitudes toward the teaching profession based on the gender variable, and a significant difference in favor of 1st-grade teacher candidates in terms of the grade level variable. It was found that both significant differences had a minor impact. The variables of sports career, working outside of school, and age were observed to have no significant effect on the professional attitudes of teacher candidates. Through interviews with teacher candidates, it was observed that the foundation of their professional preferences was based on the teachers they encountered during their educational journey and their personal interests. On the other hand, a lack of professional reputation, low income, and the challenges of obtaining a teaching certification in physical education and sports were identified as obstacles to pursuing a career in this field. Despite these challenges, there is also a belief that the future of the profession will attain a favorable position.